

Bratislava, 27. marec 2020

Tlačová správa

Deti by mali nastupovať do školy v rovnakom veku. Predtým je potrebné odstrániť prekážky, ktoré tomu bránia

Vek dieťaťa by mal byť v budúcnosti jediným kritériom pre jeho nástup do školy. Odporúča to iniciatíva *To dá rozum*, ktorá však súčasne upozorňuje, že hoci dosiahnutie tohto želaného stavu je naoko možné vykonať pomerne jednoducho, úpravou zákona, v skutočnosti si vyžaduje vyriešiť viaceré existujúce problémy a prekážky.

„Musíme zabezpečiť, aby deti vstupovali do školy z rovnakej štartovacej čiary. Aby sa tak stalo, nestačí zabezpečiť len vekovú rovnosť. Dôležité je, aby sa vyrovnali aj ich šance na zvládanie nárokov školy. Preto sa na toto odporúčanie treba pozeráť ako na cieľový bod, ku ktorému sa môžeme priblížiť len v prípade, že uskutočníme zmeny tak na úrovni systému vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, ako aj na úrovni primárneho vzdelávania,“ hovorí Katarína Vančíková, analytička iniciatívy *To dá rozum*.

Iniciatíva preto navrhuje implementovať viaceré opatrenia. Prvým z nich je rozvíjanie programov starostlivosti o deti so zdravotným znevýhodnením, ako aj deti ohrozené chudobou do 3 rokov prostredníctvom silnej siete poskytovateľov včasnej podpory pre tieto rodiny a deti. Opatrenie má zabezpečiť, aby sa tieto deti mohli postaviť na rovnakú štartovaciu čiaru už na vstupe do predškolského vzdelávania. Využiť sa pritom má existujúca sieť Centier včasnej intervencie (CVI), avšak výrazne dobudovaná a finančne podporená potrebným objemom zdrojov. Iniciatíva súčasne navrhuje, aby okrem CVI mohli tieto služby poskytovať aj poradenské zariadenia. To je však potrebné zakomponovať aj do štandardov raného poradenstva, ktoré sú v súčasnosti práve v procese tvorby.

Ďalším z navrhovaných opatrení je zlepšenie dostupnosti predškolského vzdelávania. Výsledky analýzy *To dá rozum* totiž ukázali, že najviac detí, ktoré nedosahujú školskú spôsobilosť, je tam, kde je nízka návštevnosť materských škôl. Práve v týchto častiach Slovenska odchádza najviac detí zo zápisov do 1. ročníka

s návrhom na odklad povinnej školskej dochádzky alebo s návrhom na zaradenie do nultého ročníka. „Ak by sa však zlepšil prístup detí k predškolskému vzdelávaniu, zlepšila by sa aj ich pripravenosť na školu,“ hovorí K. Vančíková. Na realizáciu tohto opatrenia je potrebné dobudovať chýbajúce kapacity miest v materských školách, odstrániť prekážky, ktorým čelia na ceste za predškolským vzdelávaním deti so zdravotným znevýhodnením a deti z rodín ohrozených chudobou.

Medzi navrhovanými opatreniami *To dá rozum* je aj zlepšenie dostupnosti predškolského vzdelávania, a to vznikom právneho nároku každého dieťaťa vo veku od 3 rokov na takomto programe. Štát by sa takýmto opatrením zaviazal, že zabezpečí verejne dotované a cenovo dostupné miesto v zariadení pre každé dieťa, ktorého rodičia požiadali o jeho prijatie. Poskytovanie služieb má byť financované prostredníctvom príspevku zo štátneho rozpočtu na dieťa, analogicky k existujúcemu príspevku na vzdelávanie detí jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky a plánovanému financovaniu povinného predprimárneho vzdelávania. Z dôvodu vytvorenia dostatočného časového priestoru na dobudovanie siete poskytovateľov a rozšírenia miest v jednotlivých zariadeniach iniciatíva odporúča zaviesť najprv právny nárok pre 4-ročné deti a až následne pre 3-ročné deti. Realizácii tohto opatrenia by malo predchádzať vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti, ktorej súčasťou bude analýza absorpčných kapacít a geografickej dostupnosti materských škôl v jednotlivých krajoch a okresoch a určenie spádových obvodov.

Okrem toho iniciatíva tiež navrhuje skvalitniť programy ranej starostlivosti a vzdelávania. Keďže tá je určovaná aj mierou individualizovanej podpory, je nutné vytvoriť systém kvalitných a nárokovateľných podporných opatrení a služieb. Tie by garantovali všetkým deťom podporu zodpovedajúcu ich potrebám a materským školám dostatok prostriedkov na ich realizáciu. Potrebné bude aj znížiť pomer detí na dospelého a rozšíriť tímy učiteliek o ďalších odborníkov (špeciálnych pedagógov, školských psychológov, logopédov, pedagogických asistentov či pomocných vychovávateľov a i.).

Väčší počet odborníkov v materských školách súvisí aj s požiadavkou zintenzívnenia priebežného zisťovania pokroku detí v jednotlivých oblastiach rozvoja. V záujme včasného zachytenia problémov, ktoré môžu mať negatívny dopad na neskoršie zvládanie nárokov školy, je potrebné zrealizovať aj plošnú depistáž úrovne školskej spôsobilosti. *To dá rozum* preto odporúča, aby sa takáto

depistáž týkala všetkých detí, ktoré dosiahli vek 5 rokov. Depistážne vyšetrenia by mohli realizovať poradenské zariadenia v úzkej spolupráci s materskými školami, prípadne centrá včasnej intervencie, pri použití vhodných diagnostických nástrojov, ktoré však musia prejsť potrebnou revíziou.

Možné zrušenie odkladu povinnej školskej dochádzky súvisí aj so zmenami na primárnom stupni školy. *To dá rozum* preto s rešpektom k špecifikám detí mladšieho školského veku a zákonitostiam ich vývinu považuje za nevyhnutné, aby sa vytvorilo také kurikulum, ktoré v prvých rokoch školského vzdelávania poskytne priestor pre rozvoj stratégií učenia sa, učebnú motiváciu a dá žiakom dostatok času na adaptáciu. Počas týchto rokov by mohli žiaci získať priestor aj na zlepšenie si tých vedomostí a zručností, v ktorých výraznejšie zaostávajú za svojimi rovesníkmi. Táto požiadavka odkazuje na potrebu dvojmodulového päťročného primárneho vzdelávania, v ktorom prvý trojročný modul bude spĺňať všetky uvedené kritériá. Dôležité je, aby v tomto období učil žiakov jeden učiteľ s kvalifikáciou učiteľ primárneho vzdelávania. Iniciatíva tiež odporúča, aby sa v rámci 1. stupňa ZŠ odstránil tlak na hodnotenie výkonov a aby súčasná klasifikácia bola nahradená opisnými formami hodnotenia. V takomto modeli primárneho vzdelávania následne stráca opodstatnenie aj opakovanie ročníkov.

Všetky odporúčania pre zlepšenie kvality vzdelávania na Slovensku vypracovaných iniciatívou *To dá rozum* sú dostupné na: <https://todarozum.sk/zmena-skolstva/>

Projekt je podporený z [Európskeho sociálneho fondu](#) prostredníctvom programu [Efektívna verejná správa](#).

PROJEKT PODPORUJÚ

